

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΗΜΙΤΗΣ

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Αγαπητή Άγγελα, σου εύχουσα
συμείωμα, τό' όσοτο άσπασά
έρωτήματα σου' έ'δωκε ο Πρόεδρος
οχημα' με' τη' έ'ωιστογεί Ποττάση - Κορατώ.

Μέ' α'ία

26/8

Οι επιστολές του πρώην Υπουργού Αναπληρωτή Εθνικής Οικονομίας Γιάννη Ποττάκη και του Α' Αναπληρωτή Υπουργού Εξωτερικού Εμπορίου της Σοβιετικής Ένωσης Ν.Δ. Κομάρωφ αντηλλάγησαν αμέσως μετά την υπογραφή (22.2.1983) από τους Πρωθυπουργούς των δύο χωρών του "Μακροχρόνιου Προγράμματος Ανάπτυξης της Οικονομικής, Βιομηχανικής και Επιστημονικο-Τεχνολογικής Συνεργασίας μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Ε.Σ.Σ.Δ." Ήταν τα πρώτα κείμενα που συγκεκριμενοποίησαν τους στόχους του Μακροχρόνιου Προγράμματος και θεμελίωσαν την υλοποίησή του. Σήμερα οι επιστολές αυτές αποκτούν ιδιαίτερη σημασία γιατί ο Ν.Δ. Κομάρωφ είναι πρώτος Υφυπουργός Εξωτερικού Εμπορίου και Συμπρόεδρος της Ελληνο-Σοβιετικής Διακυβερνητικής Επιτροπής. Οι εξελίξεις στα θέματα που θίγουν οι επιστολές είναι οι εξής:

1. Ξενοδοχειακές μονάδες

Έγιναν μεταξύ ΕΚΕΤΕ και αρμόδιων Σοβιετικών Οργανισμών οι αναγκαίες επαφές για τη συγκεκριμενοποίηση της συνεργασίας. Διερευνάται συγκεκριμένα η δυνατότητα κατασκευής από Ελληνικές Εταιρείες ενός ξενοδοχείου 1000 κρεβατιών στην Μόσχα. Η Ελληνική πλευρά ζητάει την ολοκλήρωση, μέχρι τέλος 1986, της συμφωνίας του συνόλου των θεμάτων που σχετίζονται με την έναρξη κατασκευής. Η Σοβιετική πλευρά, επικαλούμενη στενότητα πηγών χρηματοδότησης του ξενοδοχείου, προτείνει αναβολή ("συνέχιση των διαπραγματεύσεων κατά τη διάρκεια του 1987-88").

2. Αγωγός Φυσικού Αερίου

Έγιναν επανειλημμένα διαπραγματεύσεις για την αποσαφήνιση των όρων παροχής στην Ελλάδα Σοβιετικού αερίου σε μακροχρόνια βάση. Συμφωνήθηκε να ολοκληρωθεί μέσα στο 1986 η εξέταση των δυνατοτήτων εξαγωγής σοβιετικού φυσικού αερίου στην Ελλάδα, καθώς επίσης και των θεμάτων που σχετίζονται με την πληρωμή του.

3. Αλουμίνα

Η συνεργασία στον τομέα του Φυσικού Αερίου συνδέθηκε, από Σοβιετικής πλευράς, με την αλουμίνα.

Αποτελεί θετική εξέλιξη η υπογραφή, το Σεπτέμβριο 1985, Συμβολαίου μεταξύ της Ελλάδας και των Σοβιετικών Εταιρειών για την κατασκευή εργοστασίου αλουμίνας και Συμβολαίου για την εξαγωγή αλουμίνας στην ΕΣΣΔ. Το Συμβόλαιο κατασκευής του εργοστασίου συμφωνήθηκε να ενεργοποιηθεί τον Ιούλιο 1986. Η ενεργοποίηση δεν πραγματοποιήθηκε λόγω των δυσκολιών που συναντήσαμε όσον αφορά τους όρους αγοράς από Βουλγαρικής πλευράς 200.000 τόννων αλουμίνας σε μακροχρόνια βάση.

Η Ελληνική πλευρά πληροφόρησε τη Σοβιετική για τις παραπάνω δυσκολίες και ζήτησε απ'αυτήν να εξετάσει το θέμα της συμπληρωματικής αγοράς 200.000 τόννων αλουμίνας ετησίως με τους όρους που έχουν συμφωνηθεί στο Συμβόλαιο, προκειμένου να εξασφαλισθεί η οικονομική βιωσιμότητα του έργου και να επιταχυνθεί η έναρξη κατασκευής του έργου αλουμίνας.

Η Σοβιετική πλευρά είναι διατεθειμένη να συζητήσει στα πλαίσια των διαπραγματεύσεων για το φυσικό αέριο, τη δυνατότητα εξαγωγής στην ΕΣΣΔ συμπληρωματικής ποσότητας 150.000 τόννων ελληνικής αλουμίνας έναντι εξαγωγής σοβιετικού φυσικού αερίου.

Συμφωνήθηκε οι συγκεκριμένοι όροι συνεργασίας να οριστικοποιηθούν μέχρι τέλους 1986.

4. Εξηλεκτρισμός σιδηροδρομικού δικτύου και τροχαίο υλικό.

Δεν υπήρξε κατά το πρόσφατο παρελθόν ούτε υπάρχει σήμερα κάποιο πρόβλημα η προοπτική νέας συνεργασίας του ΟΣΕ με τη Σοβιετική Ένωση. Η Σ.Ε. παρόλο ότι έχει αρκετά αναπτυγμένη τεχνολογία σε σιδηροδρομικά θέματα και ιδιαίτερο στην ηλεκτροκίνηση, δεν έχει εκδηλώσει ενδιαφέρον στους διαγωνισμούς του ΟΣΕ που βρίσκονται υπό εξέλιξη. Ο ΟΣΕ φρονεί γενικά ότι θα ήταν δυνατή η συνεργασία με τη Σ.Ε. στον εκσυγχρονισμό του Ελληνικού Σιδηροδρομικού δικτύου.

5. Ηλεκτρική ενέργεια, ηλεκτρολογικός εξοπλισμός (ΔΕΗ)

Τα δύο μέρη εκτιμούν θετικά τη συνεργασία των Σοβιετικών Οργανισμών με τη ΔΕΗ τόσο στην κατασκευή ηλεκτρικών έργων όσο και στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας.

Το 1985-86 λειτούργησε ο Ηλεκτρικός Σταθμός "ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ" (Κοζάνη - Πτολεμαΐδα) με σοβιετικό ηλεκτρολογικό εξοπλισμό (2 μονάδες X 300 μεγαβάτ, εκάστης αξίας περίπου 10 δισ. δρχ.). Βρίσκεται υπό κατασκευή ο Σταθμός "ΑΜΥΝΤΑΙΟ" (2 μονάδες X 300 μεγαβάτ αξίας 10 δισ. δρχ.) Όμως οι βραχυπρόθεσμες προοπτικές συνεργασίας σε νέα ηλεκτρικά έργα δεν είναι ευνοϊκές.

Η αξία της εισαγόμενης από τη Σ.Ε. ηλεκτρικής ενέργειας αυξήθηκε από 13,8 εκατ. δρχ. το 1983 σε 15,3 εκατ. δολλ. το 1984. Το 1985 έχουμε μείωση 3,9 εκατ. δολλ.), αλλά το 1986 σημειώνεται πάλι αύξηση (μόνο στο Α' εξάμηνο ανέρχονταν σε 8,8 εκατ. δολλ.).

Η υπόθεση μεταφοράς του Ηλεκτρικού Σταθμού Κερατσινίου έχει σταματήσει, γιατί είναι οικονομικά ασύμφορη. Συμφωνήθηκε να διερευνηθούν οι δυνατότητες συνέχισης της προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας ανάλογα με τις ανάγκες της ΔΕΗ και της διασύνδεσης του ηλεκτρικού συστήματος των δύο χωρών.

6. Ναυπηγοεπισκευές, Ναυπηγοκατασκευές

Η Σ.Ε. ανέθεσε σε Ναυπηγεία της Ελλάδας την κατασκευή 4 πλοίων-ψυγείων και συνέχισε τις παραγγελίες για ναυπηγοεπισκευές. Το ύψος των τελευταίων, όμως, είναι χαμηλότερο από το συμφωνημένο στη συνάντηση κορυφής (15-20 εκατ. δολλ.). Η Ελληνική πλευρά ζητάει τη διεύρυνση της συνεργασίας στους παραπάνω τομείς. Συμφωνήθηκε να μελετηθούν οι δυνατότητες οργάνωσης, συμπαραγωγής στην Ελλάδα υδροπτερύγων πλοίων και αλιευτικών.

7. Μακροχρόνιος Προγραμματισμός ανταλλαγών

Τα αποτελέσματα σ' αυτό τον τομέα είναι περιορισμένα. Ο προγραμματισμός των ανταλλαγών γίνεται κυρίως σε ετήσια βάση. Εξαίρεση αποτελούν ορισμένα μεγάλα έργα όπως είναι οι ηλεκτρικοί σταθμοί.

Στο μέλλον μπορεί να ενισχυθεί ο μακροχρόνιος προγραμματισμός της συνεργασίας και των ανταλλαγών με την κατασκευή του εργοστασίου αλουμίνας, ανοξείδωτου χάλυβα, του αγωγού φυσικού αερίου, του ξενοδοχείου στη Μόσχα και με τη δημιουργία αγροτοβιομηχανικού συγκροτήματος στην Ελλάδα για την καλλιέργεια, παραγωγή και εξαγωγή αιθερίων ελαίων. Ερευνάται ακόμη η δυνατότητα δημιουργίας, με ελληνική συμμετοχή, μονάδων επεξεργασίας γεωργικών προϊόντων.

Η Ελληνική πλευρά έχει ζητήσει από τη Σοβιετική να γίνουν, κατά τη διάρκεια του 1986, διαπραγματεύσεις μεταξύ των ενδιαφερομένων οργανισμών και επιχειρήσεων για την κατάρτιση τριετούς (1987-89) προγράμματος εξαγωγών από την Ελλάδα στην ΕΣΣΔ προϊόντων και τροφίμων. Η Σοβιετική πλευρά επιφυλάχθηκε ν' απαντήσει στη Σύνοδο.

8. Βωξίτης

Συνεχίστηκε η εξαγωγή ελληνικού βωξίτη στη Σ.Ε. σε ποσότητα γύρω στο μισό εκατ. τόννους το χρόνο. Η Ελληνική πλευρά ζήτησε την αύξηση της ποσότητας σε 700 χιλ. τόννους. Η Σοβιετική πλευρά μπορεί να αναλάβει υποχρέωση για 500-600 χιλ. τόννους. Οι σχετικές διαπραγματεύσεις συμφωνήθηκε να γίνονται μέχρι τέλος κάθε έτους.

9. Εσπεριδοειδή

Η εξαγωγή ελληνικών εσπεριδοειδών προς την Σ.Ε. μειώθηκε από 95.797 τόννους το 1982 σε 83.938 τόννους το 1983 και σε 68.929 τόννους το 1984. Αυξήθηκε όμως σε 97.379 τόννους το 1985. Το 1986 προβλέπεται μείωση. Γίνεται προσπάθεια ν' αποφευχθεί αυτή η εξέλιξη.

10. Άλλα βασικά προϊόντα

Η εξαγωγή καπνών μειώθηκε από 15.666 τόννους το 1983 σε 12.287 το 1984 και 10.057 τόννους το 1985. Το 1986 συνεχίζεται η πτωτική τάση.

Η εξαγωγή βαμβακιού μειώθηκε από 1.821 τόννους το 1983 σε 1.170 τόννους το 1984. Αυξήθηκε όμως σε 2.087 τόννους το 1985. Η πρόβλεψη για το 1986 είναι δυσμενής.

Η εξαγωγή ελαιολάδου μειώθηκε από 3.699 τόννους το 1983 σε 1.239 τόννους το 1984, αλλά αυξήθηκε σε 8.230 τόννους το 1985.

11. Σοβιετικά μηχανήματα και εγκαταστάσεις

Ο κ. Κομάρωφ συνέδεσε στην επιστολή του τη σύναψη μακροπρόθεσμων συμφωνιών για την προμήθεια στη Σ.Ε. Ελληνικών προϊόντων με την προμήθεια στην Ελλάδα Σοβιετικών μηχανημάτων και εγκαταστάσεων. Τέτοιες προμήθειες πραγματοποίησαν τα τελευταία χρόνια η ΔΕΗ (για τα έργα που αναφέραμε), η ΣΥΚΕΑ (χωματουργικά μηχανήματα) και ορισμένοι άλλοι οργανισμοί. Γενικά όμως παρατηρείται μείωση στις σοβιετικές εξαγωγές κεφαλαιουχικών αγαθών προς την Ελλάδα. Γι αυτό η Σοβιετική πλευρά θέτει με επιτακτικότητα το αίτημα για αύξηση των εισαγωγών από την Ελλάδα σοβιετικών κεφαλαιουχικών αγαθών (χωματουργικών μηχανημάτων οδοποιΐας για γεωργική χρήση στην Ελλάδα, ηλεκτρολογικό εξοπλισμό, τρόλεϋ κλπ.)

12. Πετρέλαιο

Από το 1982 και μετά η εισαγωγή σοβιετικού πετρελαίου γίνεται με ετήσιες απευθείας συμβάσεις μεταξύ ΕΛΔΑ και Σοβιετικών Οργανισμών. Συμφωνούνται κάθε χρόνο ποσότητες 1.5 εκ. τόννων και 500 χιλ. οπτιόν. Η εκτέλεση της συμφωνίας για το 1986 βρίσκεται στο στάδιο ολοκλήρωσής της. Για το 1987 δεν έχει ακόμη αποφασιστεί η ποσότητα. Το πετρέλαιο τα τελευταία τρία χρόνια έρχεται απευθείας από σοβιετικό λιμάνι.

Η αγορά πετρελαίου από την Σ.Ε. ουδέποτε αντισταθμίστηκε με την αγορά Ελληνικών προϊόντων. Στην επικείμενη Σύνοδο η Ελληνική Αντιπροσωπεία θα ζητήσει ένα μέρος των αγορών πετρελαίου να αντισταθμίζεται με την αγορά Ελληνικών προϊόντων, προκειμένου να μην μειωθούν οι Ελληνικές εξαγωγές.

13. Όγκος εμπορίου

Ο στόχος του 1 δις ρουβλίων είχε διατυπωθεί προφορικά και δεν υπάρχει σε κανένα επίσημο γραπτό κείμενο. Ο συνολικός όγκος του διμερούς εμπορίου αυξήθηκε από 388.1 εκατ. δολλ. το 1983 σε 629.1 εκατ. το 1984 και σε 674.2 εκατ. δολλ. το 1985 (μαζί με το πετρέλαιο) Σύμφωνα με σοβιετικά στοιχεία ο όγκος ήταν το 1985 728 εκατ. ρούβλια. Συνεπώς, έγιναν κάποια βήματα, αλλά δεν επιτεύχθηκε ακόμα ο μεγάλος στόχος. Το 1986 μάλιστα αναμένεται σημαντική πτώση.

14. Ισορροπία Εμπορικού Ισοζυγίου

Ο στόχος για αναλογία εξαγωγών και εισαγωγών 1:2 δεν επιτεύχθηκε. Το 1984 η αναλογία ήταν 1:4,2 και το 1985 1:3,7.

Στο Α' εξάμηνο του 1986 η αναλογία βελτιώθηκε (1:2,1), αλλά αυτό επιτεύχθηκε σε χαμηλότερο επίπεδο (λόγω γρηγορότερης μείωσης των σοβιετικών εξαγωγών, σε σχέση με τις Ελληνικές εξαγωγές.

Οι Ελληνικές εξαγωγές μειώθηκαν από 142,1 εκατ. δολάρια το 1983 σε 121,1 εκατ. το 1984, αλλά αυξήθηκαν πάλι σε 142,1 εκατ. το 1985.

Το Α' εξάμηνο του 1986 μειώθηκαν σε 42,9 εκατ. από 69,4 εκατ. που ήταν στην αντίστοιχη περίοδο του 1985.

Η Ελληνική πλευρά εξέφρασε επανειλημμένα την ανησυχία της για τη μείωση των εξαγωγών. Στη Σύνοδο θα θέσει ξανά το αίτημα αύξησης των Ελληνικών εξαγωγών με επιτακτικότητα και με συγκεκριμένες προτάσεις.

Η Σοβιετική πλευρά αιτιολογεί την κατάσταση με το ότι κατά το τρέχον έτος, λόγω της απότομης πτώσης των τιμών του πετρελαίου, μειώθηκαν σημαντικά οι δυνατότητες της ΕΣΣΔ για αγορά με ελεύθερο μετατρέψιμο συνάλλαγμα μιάς σειράς ελληνικών προϊόντων.

Το Δεκέμβριο του 1985 συμφωνήθηκε στη Μόσχα το είδος και οι ποσότητες γεωργικών προϊόντων, τροφίμων καθώς και προϊόντων ευρείας κατανάλωσης που θα εξαχθούν από την Ελλάδα στην ΕΣΣΔ κατά το 1986. Επειδή η Συμφωνία αυτή δεν υλοποιείται, θα γίνει επαναδιαπραγμάτευσή της στη Μόσχα.

Επιδίωξη της Ελληνικής πλευράς είναι να διατηρηθούν οι εξαγωγές σε σταθερά τουλάχιστον επίπεδα σε σχέση με το 1985.

15. Χρονοδιαγράμματα Μέτρων

Ένας από τους μηχανισμούς που διαμορφώσαμε για την υλοποίηση του "Μακροχρόνιου Προγράμματος" είναι τα Χρονοδιαγράμματα Μέτρων όπου καθορίζονται τα αντικείμενα και οι στόχοι συνεργασίας, οι προβλεπόμενες ενέργειες, οι αρμόδιοι φορείς και οι ημερομηνίες εκτέλεσης των στόχων. Αποδείχτηκαν χρήσιμα εργαλεία για την παρακολούθηση της εκτέλεσης των συμφωνηθέντων.

Με την Σ.Ε. υπογράψαμε το Πρώτο Διετές Χρονοδιάγραμμα Μέτρων τον Οκτώβρη 1983. Στην επικείμενη Σύνοδο θα υπογραφεί το Δεύτερο Τριετές Χρονοδιάγραμμα Δραστηριοτήτων (1986-1988).

Τα θέματα που αναφέρονται στο Σημείωμα αυτό θα αποτελέσουν το αντικείμενο των διαπραγματεύσεων που θα διεξαχθούν στη Μόσχα στα πλαίσια της επικείμενης 5ης Συνόδου της Μικτής Διακυβερνητικής Επιτροπής.